

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

Sermo LXXXI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

remittet ei. Pro q̄ lati⁹ intelligendo scien-
dū est q̄ tripliciter hoies peccāt. Quidam
ex infirmitate. isti peccāt cōtra p̄m. Qui-
dam ex ignorātia. isti cōtra filiū. Quidā ex
malicia. isti cōtra sp̄m sanctuz. Prima duo
sunt remissibilia. tertius vero nō. Ille pec-
cat ex infirmitate q̄n̄ p̄pter impetū passiōis
vel illate vel innate iudiciū ratiōis obzuit.
Ille peccat ex ignorātia q̄n̄ ignoratur ali-
quid eorū quoz sciētia retraxisset a pecca-
to. Ille peccat ex malicia q̄n̄ ex certa deli-
beratione sine temptatiōe vincēte p̄pter se
placet peccatū. Sed di. quō istud peccatū
est irremissibile. et q̄ q̄dū homo est in hac
vita potest p̄sequi veniā peccatorum. cum sit
adhuc viator in via et nōdū in termino vie.
Ex hoc eni videt p̄ntia esse frustra v̄l insuf-
ficiens remediū peccatorum. Rūdeo q̄ nō di-
ctur ideo irremissibile q̄ deus nō possit il-
lud remittere. nec sic q̄ ē impossibile ad re-
mitrendū. q̄a sic p̄ctm̄ solius diaboli est ir-
remissibile. Sed dicat irremissibile q̄ntuz
ad peccatē indispōsitū q̄ nō est paratus in
aliquo suscipere remissionem et. cū sit priuar⁹
om̄i facilitate et dispositiōe ad remissionem
susceptiendā. Tū peccatū tale tollit omnez
rationē excusatiōis. et ponit rebellionē vo-
luntatis ad deū vocantē. v̄n̄ raliū p̄uersio
est q̄si miraculosa et ex gr̄a. Primo p̄ abie-
ctionē misericōdie. sicut peccant desperati qui
nolūt p̄fidere de misericōdia sicut Layn. Se-
cundo p̄ abiectionē timorē dei et eius iusti-
cie. Sic peccāt p̄sumptuosi nō timētes de-
um. Tertio p̄ abiectionē veritatē cognite.
Sic peccant veritatē impugnatōres qui
scienter viā veritatē repellūt. Quarto p̄ ab-
iectionē diuine gr̄e alicui collate. Sic pec-
cant inuidi fratere gr̄e. Et nō accipit hic
inuidia p̄t aliq̄s inuidet fratri vel singu-
lari p̄sone. sed q̄n̄ in eo est tanta malicia q̄
displicet sibi de gratiā dei crescēte in mun-
do. Quinto p̄ abiectionē turpitudinis cō-
misse. Sic peccant finaliter unpenitentes
q̄ nolunt habere displicentiā. imo si deus
daret eis gratiā penitēdi nollent penitere.
tanta ē in eis malicia. Sexto p̄ radicatio-
nem in peccatō q̄n̄ firmat. p̄positū oīno in pec-
cato. et sic obstinatio. Et bis p̄t vnde d̄r
peccatū in spiritū sanctuz irremissibile. q̄a
videlicet obuiat directe principio. p̄ quo d̄
fit remissio peccatoruz. Ista enim sex que
abijcit a se peccator sunt principia cōuersi-

onis ad deū. q̄bus repulsis non est via ad
cōuersionem. Unde dicit hoc peccatū ex
malicia. q̄a homo scit et potest resistere sed
ex certa malicia eligit peccare et.

De sancta Trinitate.
Sermo LXXXI.
Quod scimus lo-
quimur Job. iij. ca. Quāuis hu-
mane nature cōditio ad cogno-
scendū deum naturaliter sit inclinata. q̄n̄
q̄s secretoz multū sit auida. eo nimirū q̄a
p̄gnitiōe et fruitione ip̄i tota sua beatitudo
cōsistit. tam fm̄ p̄ficam inuestigatiōez
q̄ fm̄ sanctorū patrū determinationes. Et
ob hoc nō immerito ad cognitionē dei na-
turali appetitu stimulat et cogit p̄cedere ve-
hēs qualis aut q̄ntus sit ille q̄ snū est prin-
cipium et finis sua beatitudo et eterna felici-
tas cōtemplatur et cognoscat. Verū q̄ in-
firmitate cōditōis sue p̄pedita multiplici-
ter retrahit. idcirco ab huiusmodi cogno-
tione diuersimode abstrahit et impeditur.
Quo fit vt mai⁹ sit periculū circa h̄mōi in-
quisitionē q̄s lucrū. Nec immerito. q̄a serua-
tores maiestatis. q̄nto plus se circa eam oc-
cupant. tanto plus opprimunt a gl̄a. Pro-
uerb. xxx. Propter q̄d p̄prietatē ineffabilis
trinitatis piculosum ē describere p̄terita
ex tribus causis. Primo p̄pter altitudinē my-
sterij. sc̄o p̄pter magnitudinē piculi. tertio
p̄pter penuriā q̄bi et ebertudinē intellectu.
De altitudine mysterij exclamat ap̄s Ro-
ma. xij. Q̄ altitudo diuinitatē sapientie et sciētie
dei. Unde Aug. i. de trinitate vocat eā excē-
lentissimā rem. Voluit eni deus secretum
istud sibi ip̄i tm̄ seruare Isa. xliij. Secretum
meū mihi. secretū meū mihi. Tū cum
posuerit de⁹ tenebras latibulū suum. Ps̄.
Et sūma sapiā q̄ deus est abscondita est ab
oculis omnium viuētū. vt dicit Job. xxxij.
non immerito nō est q̄ nouit sensus d̄i Ro-
xi. Solus eni ip̄e se tm̄ p̄fecit nouit cuius
scientie cōparatiōe om̄is sciā hūana d̄ ip̄o
imp̄fecta est. Sic mḡr in. j. lib. Iniaruz dist.
xxxv. ca. j. De magnitudine piculi dicit Au-
gu. Nullibi laboriosius q̄rit et piculosius
erratur. Inq̄r mḡr in. j. li. Iniaruz dist. cap. j.
De penuria q̄bi et ebertudine intellectu dicit
manu dicit Aug. li. vij. de ciuita. ca. xij. Ex-
cedit sup̄eminētia diuinitatē yfipari eloquia

De sancta trinitate

facilitate. q̄a verius cogitat̄ q̄s dicit̄. ⁊ veri⁹
est q̄s cogitatur. nec mirū cū deus habiter
lucē inaccessibilē. j. Thim. vi. Ad quas in/
tellectus human⁹ nō potest ascendere. eo q̄
habet se ad eam sicut oculus noctue ad lu/
men solis. ij. Bethaphisice. Et Aug. p̄mo
de trinitate dicit q̄ hūane mentis acies in/
tam excellenti luce nō figitur. Landoz enī
est lucis eterne. ⁊ speculū sine macula Sa/
pi. vij. p̄ter q̄d a narratiōe ip̄i lingue defi/
ciunt. vt dicit mgr̄ de causis. p̄positione. vi.
nec mirū cum sit sup̄ omnē narratiōe. vt
dicit mgr̄ ibidē. ⁊ ip̄m intelligere ē impossi/
bile. vt dicit Dionisi⁹ li. de diuinis noīb̄.
Non ei hūano aut seculi sensu loquēdum
est de ip̄o Job. xxxij. **W**ultra nāq̄ dicim⁹
de eo ⁊ deficiam⁹. Eccl. xliij. q̄a altior est ce/
lo Job. xi. Impsectū igit̄ meū vidētes ocu/
li mei clamant̄ cū ap̄lo. **O** altitudo diuitia/
rū. Defectū q̄ p̄rius pronūciantes labia
mea polluta clamant. **W**irabilis facta est
scia tua et me. cōfortata est ⁊ nō potero ad/
eam. scz attingere. **H**empe si illustis hila/
rius doctor excellentissimus. q̄ nemo alii/
us de trinitate sume scripsit archano co/
actus est finaliter dicere. **W**ibi in sensu la/
bes ē. in intelligētia stupor. in sermone ve/
ro non iā infirmitatē sed silentiū cōfiteor.
habent̄ verba lib. j. Iniarū di. xxxij. cap. v.
Et Aug. in sermone. xvij. ad heremitas
p̄fiterur se nō posse quicq̄ p̄fecte de ea co/
gnoscere. Alanus etiā de se loquēs in lib.
de planctu nature. p̄rius confitendo defe/
ctum dicit. **A**d hanc videlicet trinitatis ex/
cellentia mei intellect⁹ eber ingeniū. mee q̄/
rationis cōfunditur lumen. **I**ntelligentia
vero nō intellecta miratur. insensibilitas
sensus obtundit. et cū in his om̄ib̄ natu/
raliū om̄niū ratio languat. sola fidei fir/
mitate tante reueneremur archanū. **H**ec
Alanus. **E**t cui⁹ verbis patet q̄ tam excel/
sa maiestas credi potest. inquiri nō potest.
Sicut enī dicit Aug. in tractatu de visi/
tatione infirmoz. f̄mone. ij. circa p̄ncipiū.
f̄mirabile de trinitate ⁊ vnitate. de vnita/
tis deifica trinitate sac̄m maḡ ē crededū
q̄ exponedū. **Q**uid ḡ mibi restat nisi silere
cū videā cor p̄res imo p̄phas obmutuisse.
Hā Hieremias puer ē ⁊ nescit loq̄ quicq̄.
Hier. i. **I**stas vir polluti labij censetur.
Ist. vi. **D**oyfes nullū se reputat. **Q**uis
ego suz vt dicā verbū. **E**xo. ij. **P**aulus ⁊ si

vsq̄ i tertii celū rap⁹ fuiss; ⁊ vidisset glaz
dei. narrare cū non vult hoīb̄. ij. **L**oz. xij.
Quid itaq̄ mir⁹ si ego q̄ sum vir paup⁹ ⁊ te/
nuis. i. **R**eg. xvij. **N**ō vtiq̄ exigui t̄pis ac/
minim⁹ ad intellectū iudicij ⁊ legi⁹ **S**ap. ix.
ponā custodiā ori meo ⁊ tacebo. corde dū/
tarat credēs ad iusticiā **R**o. x. ore aut̄ hū/
liter hūilia p̄fiterens q̄ fidē catholicā possint
robozare ⁊ p̄firmare in cordib̄ fidelin⁹ ac/
ip̄os incredulos ad eandē inuitare. vt aut̄
h̄ facere possim cōperenti⁹ ad illū recurro
q̄ habet altitudinē diuitiaz sapie ⁊ scie. vt
dicit in epla bodierna. in cui⁹ manu et su/
mus nos ⁊ f̄mones n̄ri **S**ap. vij. **A** quo
ois sapia descendit **E**cc. i. ⁊ **J**aco. i. **Q**ui eti/
am ē p̄sumatio oim̄ n̄roz sermonū **E**cc. i.
xliij. **D**icā ego ad deuz deus me⁹ vita mea
fortitudo mea ⁊ laudatio mea. dignare me
laudare te. da mibi lumen in corde. verbū
in ore. vt cor meū meditetur gloriā tuaz. et
lingua mea canter tota die laudes tuas.
Sed q̄a non est pulchra laus in ore pecca/
toris. et quia vir polluti labij ego suz. mun/
da obsecro cor meum ab om̄i inquinamē/
to. **V**erba sunt Aug. in libro supputatio/
num parte. ij. que om̄nia vt facilius asseq̄
valeamus pro impetranda sp̄s sancti gra/
tia matrē gratie saluremus dicentes. **A**ue
maria ⁊c. **Q**uod scimus loq̄mur **J**ob. ij.
Qm̄ vt ait Aug. in li. supputationū pre. ij.
Sancitissime trinitatis imensam p̄fundi/
tatem mens hūana cōcipere non p̄t. nec
oratoria lingua narrare. nec diffusū sermo/
nes. nec bibliothecaz volumia q̄unt expli/
care. **H**ā vt dicit idē. **S**i totū mūdū reple/
ant libri. tua scia dñe inenarrabil non p̄t
enarrari. q̄m̄ se indicibil es. nullo mō scri/
bi poteris nec p̄cludi. **J**ōq̄ ego nō aliud q̄
qd scio loquar de tāta excellentia sume tri/
nitatis. **S**i enī fili⁹ dei nō aliud loq̄ volu/
it nisi qd̄ sciuit. quid ego loquar amplius
nisi qd̄ scio. ⁊ vtiā scire me scire. ⁊ scire loq̄
illud qd̄ gestio. nō pudebit me tū superer/
rore dephēdi ⁊ rephēdi sicubi me errare
p̄tingat. cū ⁊ nicodem⁹ legis doctor ⁊ prin/
ceps iudeoz meruit audire a xp̄o. **T**u es
mgr̄ in ist⁹ ⁊ hec iḡras **S**z nimis audiuit.
in nocte enī venerat ⁊ nocti p̄sclus tenebr⁹ i
enigmate p̄ speculū deuz specularat. **E**go
vero filius gratie ⁊ luminis reuelata facie
deū specularando lucidi⁹ abscondita fidei p̄/
ducā in lucē. vt sic ego cū oīb̄ xp̄iāis d̄ fide

sanctetrinitatē dicam⁹ certitudinalit̄ oībo infidelibus. q̄a quod scimus loq̄mur. Si mlt̄e Job. iij. Nos scimus q̄d adoramus. vos nescitis q̄d adoratis. In q̄bus v̄bis ad honore sancte trinitatis tria sunt consideranda. que fidē catholicam ⁊ apostolicā roborant ⁊ cōfirmant. Et quia tria sunt v̄ba nostri thematis. ideo triplex est cōsideratio. Primo itaq̄ cōsideranduz est de hoc q̄ deus est. Secūdo q̄ deus vn⁹ est. Tertio q̄ deus in p̄sonis trinus est. Primū p̄bat vniuersalis ⁊ sūma p̄fectio. q̄a est q̄ p̄supponitur oīm̄ib⁹. Scdm̄ p̄bat essentialis coniunctio. q̄a vnus est. vnde in themate singulariter d̄r q̄d. Tertiu p̄bat nūericalis p̄sonarū discretio. cū dicit. scimus ⁊ loquimur pluraliter. nō est ergo dictū que. sed q̄d singulariter. vt oīdatur vna esse scientia vna potentia vna bonitas patris ⁊ filij ⁊ spiritus sancti. vnde q̄d scit pater scit ⁊ filius et sp̄s sanct⁹. nō ergo plura ille q̄ iste scit aut potest aut vult. ideo nō que sed q̄d dicim⁹ est. ad significandū vnitatē essentie. quia si cur vnū est oīnū scire posse ⁊ velle sic ⁊ esse. nec dictū est scio aut loquor singularit̄. sed scimus ⁊ loq̄mur pluraliter ad significandū pluralitatē p̄sonarū distinctiuam. q̄a licet sit vna essentia oīnū. est t̄m̄ diuersa p̄prietas relationum ⁊ pluralitas p̄sonarum.

Dixi primo q̄ consideranduz est de hoc q̄ deus est. q̄d p̄bat vniuersalis et summa p̄fectio. Triplex autē testimoniū p̄bat deum esse. Primo namq̄ hoc testantur scripture. Secundo clamant creature. Tertio dicat ratio nature. Primo deū esse testantur scripture. Nam Bene. j. dicitur. In principio creauit deus celū ⁊ terram. Item Ps. Ab eterno ⁊ vsq̄ in seculū tu es deus. Et idēz. Deus n̄r rex ante secula. ⁊ ipse vocat⁹ deus deoz. p̄ excellentiā. vñ Ps. xli. De⁹ deozū dñs. q̄d exponit Innocen. iij. i. deus sanctor deoz vel excellentissim⁹ deoz. Nam fm̄ apl̄m. j. Cor. viij. Sunt dij multi ⁊ do mini multi. nobis t̄m̄ vn⁹ est iste deus deozū dñs. s. dñs antiū. j. Thimo. vj. Rex regū ⁊ dñs dñantū. Hoc idēz p̄fitetur plato in Thimeo dicens eū deum deoz. i. angelozū. Et q̄a infinita sunt testimonia scripture testantia deū esse. q̄ inducere eēt nimis plixū ideo de ipis sup̄sedeo. p̄ferim cū catholicis

nō paganis loq̄r. q̄ hmōi scripturas fideliter credūt tanq̄ fideles ⁊ veras. Secūdo creature clamāt deū esse. Omnia enim suomō clamāt. qm̄ ipse fecit nos et nō ipi nos. Tū Aug⁹. ⁊ p̄fessio. Interrogauit de deo meo celū. nunq̄d tu es de⁹ me⁹. ⁊ dicit. nō sum. Interrogauit terrā ⁊ ea q̄ in ipa sunt. ⁊ vnūq̄dq̄ r̄ndit. nō sum ego de⁹. Sed ipse scz de⁹ fecit nos ⁊ nō ipi sup̄le nosmet fecimus nos. Creatura nāq̄ est q̄ si q̄ddā speculum in h̄ mūdo in q̄ deus sp̄ciat. Et sic in celo in creatora creatura. sicut hac vita creator est in creatura. Iuxta illud. Videmus nūc p̄ speculū ⁊ in enigmate. ⁊. Cor. iij. xij. Et Rom. j. Inuisibilia dei a creatura mundi. i. ab hoīe p̄ ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciunt. sempiterna q̄z virt⁹ ⁊ diuinitas. Et hinc dicit Ambro. Qd⁹ q̄ inuisibilis ē vt a visibilib⁹ posset sciri. opus fecit q̄d opificem visibilitate sui manifestaret. vt p̄ certū incertū posset sciri. Et ille deus oīnū credere q̄ hoc fecit q̄d ab hoīe impossibile ē fieri. Et Bern. sup̄ ps. Qui habitat. dando rationē p̄simile dicit q̄ hec visibilia iō facta sunt vt q̄si quodam vehiculo creature ad cognitionē creatoris. assurgant. Vnde de⁹ istū mundū visibiles ideo fecit vt in eo sapiam dei legat q̄ vnus voluerit. Et norant dicit apl̄s. Inuisibilia dei pluralit̄. q̄a plurib⁹ modis cognoscitur veritas dei p̄ ea q̄ facta sunt. Et p̄p̄tuitate nāq̄ creaturaz intelligit⁹ p̄ditos creat⁹. Et magnitudine omps. Et ordine et dispositione sapiēs. Et gubernatiōe bon⁹. Vnde Isa. xl. dicit. Leuate oculos v̄ros videte quis creauit hec. qui educit in numero militiā eozum. Et Job. xij. dicit. Interroga iumenta ⁊ docebunt te. ⁊ volatilia celi ⁊ dicent tibi. Loquere terre ⁊ r̄ndebit tibi ⁊ enarrabunt pisces maris. Tertio deum esse dicat ratio seu discursus nature. Nam fm̄ discursum ratiōis ex noticia effect⁹ deuenim⁹ ad cognitionē cause. Tū licet vn⁹ effect⁹ habeat multas causas secūdarias. t̄m̄ deueniēdū est ad p̄mā cām. als cēt p̄cessus in infinitum. verbi gratia. video p̄ductum esse animal. vnde silogis q̄ p̄ductum istud est ab alio ex semine naturali. coagente celo ⁊ influxu stellarū. Sed ratiōmen nec illud animal p̄ influxū stellarū p̄dixisset illud nisi illam virtutem habuisset ab alio quod dat omnibus et non recipit

De sancta trinitate

ab aliquo. et hoc est deus. De isto modo philo-
sophus per viam motus probavit deum esse
tanquam primum motorem. viii. *Physicorum*. Item
ratio naturalis dicitur quod creatura mundi
non est ab alia creatura. cum opus totius crea-
ture excedat potentiam creaturam. propter quod
oportet ponere deum qui est tante potentie
ut producat talem creaturam et faciat tale celum
et talem terram. Unde Augustinus. Accedat quicquid
vis creatura et faciat tale celum et talem ter-
ram. et dicat quia deus est. Sed quia nulla cre-
atura talis est nec talia facere valet. constat
super omnem creaturam esse illum qui fecit hec. ac
pro hoc illud esse deum humana mens cogno-
scere potuit. Et hoc dicit Augustinus. de civitate
dei. Quod si summi philosophi viderunt
nullum corpus esse deum. viderunt etiam quia quic-
quid est mutabile non esse deum omniumque phi-
losophorum. ideo omnem animam mutabilemque spi-
ritus transcendunt. deinde viderunt quod
mutabile est. non potest esse nisi ab illo qui in-
commutabiliter et simpliciter est. Intellegunt
igitur eum et omnia ista fecisse et a nullo fi-
eri potuisse. Unde beatus Thomas ratio que gen-
tiles ab ignorantia sua de deo sunt inexcusa-
biles. cum videtur *Sapientia. xiiij. A* magnitudi-
ne speciei et creature. cognoscibiliter pote-
rat creator horum videri. Itaque sicut deducit
magister Alexander nequaquam. In omni natura
corporea quantumcumque sit modici valoris potest
ratio humana videre infinitam dei potentiam.
am. infinitam sapientiam et infinitam dei bonita-
tem. et persequens deum esse. ubi gratia. ut de
Athomo fiat exemplum. Satis enim appro-
bat humana ratio et acceptat quod mensura po-
tentie agentis sumat in proportionem facti
ad illud de quo fit. hoc est tamen dicere breviter.
tanta est potentia facientis quantum ipsum factum
excedit illud de quo fit. Cui ergo ratio in-
venit Athomum esse aliquid ex nihilo. et si
sciat quod Athomus excedat nihil in infinitum
concludit quod potentia educens athomum de
nihilum ad esse est infinita. Secundo invenit
ratio quod cum Athomus sit corpus habet in se
tres lineas interfecantes se ad angulos re-
ctos. in qua sectione posito circulo circum-
scribi potest sphaera infra athomum. quod factum
videbitur sphaera infinitos circulos posse de-
scribi. imo infinita corpora infra sphaeram esse
imaginanda. et ultra infra circulos omnes fi-
guras fore inscripibiles que sunt infinite.
super quas infinite possunt erigi demon-

strationes tam de magnitudinibus quam de
minimis. Igitur videbit ratio humana in
Athomo vel in sphaera infinitam scientiam ob-
iective descriptam. Infinitam vero scientiam non
potuit describere quodcumque agens nisi sa-
pientie infinite. igitur humana ratio invenit
et in vno Athomo infinitam sapientiam condi-
toris. Tertio videbit ratio humana in as-
secutione huius infinite scientie quod est in atho-
mo est magna utilitas siue delectatio anie-
admirabilis. Et si forent infiniti intellectus
infinitas haberet delectationes. imo vno
intellectus in infinitis potest delectari in
acquiescendo noticiam istius athomi. ergo potest
ratio concludere quod ille qui athomum creavit
est infinite bonitatis. quia ratio infinite uti-
litas de sua bonitate creavit. Sic igitur ex
minimo Athomo potest homo concludere de-
um esse infinite potentem. sapientem et boni-
tatis. Et per istum modum veteres philoso-
phi gentium concluderunt deum esse. verum-
tamen dicit Augustinus. *xviiij. de civitate dei. ca.*
xviiij. Quod ipsi philosophi noticiam dei acce-
perunt a prophetis qui omnes philosophos tam
grecos quam barbaros precesserunt. et tam ver-
bo quam scripto dei noticiam docuerunt. Et ideo
deum esse statim a principio mundi per Adam
et filios suos certum probatum. Cui dico quod
dam assenserunt. quidam dissenserunt. sicut
modo de alijs articulis videmus. Isti er-
go philosophi audientes deum esse et fuisse
a dei cultoribus probatum. poterant ex regi-
mine mundi et rerum uniformi gubernatio-
ne totaliter assensisse. Et quia per revelationem
antiquam divulgatum est apud omnes gen-
tes legibus videntes deum esse. et quod est omni-
bus notum videtur esse ab ipsa natura no-
tum. Ideo Robertus Volgot super librum
Sapientie cap. xiiij. existimat Damascenus. *ij.*
sententiarum ca. ij. dicitur. Quod cognitio existe-
di deum naturaliter nobis inserta est. quibus
non ingenij naturalis investigatione. sed di-
vina potius revelatione dei noticia omnibus
fuerit comunicata. Unde dico secundum Rober-
tum. ubi supra quod multo facilius est deum. id
est fidem de deo invenire quam seculum estimare.
re. quia bene videntibus naturali ingenio
deus seipsum aliquo modo revelat. vel per extrin-
secam informationem vel per intrinsecam inspirati-
onem. vnde narrat magister in historijs scolasticis
super *Benefitum de dispersione filiorum noe* ha-
buisse quandam filium nomine ioniam qui accepit

De sancta trinitate

Alij autē coruū. Alij accipitrē picū z vultu/
rem. z cocodrillum z aquilam cattum z ca/
nem. lupum symeam z draconem. Alij cepe
z allium et spinas p dñs coluerunt. Sed
vnde oīa ista nisi ex inordinata dilectōe ad
creaturā. **Uñ dicit Ouge sup li. Judicium**
omel. ij. Un usq̄s qd p ceteris colit qd sup
omīa venerat z diligit hoc sibi de^o est. si qd
illud ē qd pponderat dilectiōi tue. hoc tibi
deus est. **Dec. Prig.** Et his prz qd pdicti
gentiles pluralitatē deoz habuerūt fm plu
ralitatē z diversitatē delectationū i creatu
ris ad q̄s erant affecti. **Scdo** pluralitas
puenit ex adulatione hoīm. **Nā** aliq̄ volen
tes placere dñis. ipis se ad tantū subijcie
bant q̄ honores diuinos eis attribuēbant.
Sicut dicit Judith. vi. Sciant oēs gentes
q̄ nō est de^o in trā nisi **Abuchodonosor.**
Tertio pluralitas deoz. puenit ex cordiali
affectione. **Nā** aliq̄ p̄es tantū afficiebant
ad filios. vel ecōuerso filij ad p̄es nimio
amore q̄ post mortē eoz fecerūt eis imagi
nes q̄b̄ cultū idolorū fecerūt impendere.
Uñ dicit Sap. xiiij. Acerbo enī luctu do
lens p̄ sibi ato rapn̄ filij fecit imagines. et
illum q̄ tūc q̄si homo mortuus fuerat nūc
tanq̄s deū colere cepit z p̄stituit inter suos
suos sacra z sacrificia. deinde interueniēte
epe cōualefcente iniqua p̄suetudine bicer
roz tanq̄s lex custodit^o est. z tyrānoz impe
rio colebant figmenta. **Dec. ibi.** Istam hy
storiam de origine idolorū narrat **Fulgē**
tius in li. i. mithologiaz. i. fabulaz in p̄ci
pio. Et **Alexāder** nequā in scintillario po
etis ca. j. de sirophone viro ditissimo i egypto
q̄ post mortē quem nimū dilexerat si
lij sui fecerat statuā ad similitudinē suaz. z eaz
adorari fecit. **Serui** autē adulatorie i fauo
rem dñi flores offerebāt illi imagini z coro
nas seu crinalia plecebāt. ad quā imaginē
p̄fugientes. veniā sunt adepti. veneraticq̄
sunt illud timoris poti^o affectu q̄ amoris.
Uñ **Petronius.** Primus in orbe deos fe
cit inesse timor. Huius hystorie narratoz
antiq̄ssim^o est **Dyaphāres** lacedemoniozū
auctoz fm **Fulgentiū.** **Uñ** m̄ i hystorijis
scolasticis sup. fj. ca. **Ben.** aliam narrat hy
storiam de ortu ydolatrie di. q̄ **Finus** rex
assyrioz mortuo belo p̄se suo in solacium
doloris sui imaginē p̄se sui fecit. z p̄fugi
entibz ad eā veniā p̄cessit. p̄pter qd homines
ceperūt illi idolo diuinos honores exhibe

re. z hui^o exemplo aliq̄ caris suis faciebant
simulacra. **Et Lactantius** dicit q̄ optimi
quiq̄s virozū deoz honore p̄secrabantur.
Hinc romani suos p̄secrauerunt cesares.
z ethiopes suos reges. **Et tangit Isidor^o**
vij. **Ethimologiaz. ca. ij.** **Uñ** apud egyptū
yfis. apud cretam iuba. apud latinos
faunus. apud romanos quirin^o. **Et** istos
ydolatrās luculenter derisit didimus rex
Bragmanoz. vt prz i **Eplā** ad **Alexādrū**
magnū. vbi post multa dicit. **Q** vos felicis/
simos dixerim q̄rū z religio crimen ē z vi
ta supplicium. magna mala p̄ces appellatis.
qd p̄ tanto dixit. q̄a ridiculū est rot h̄re de/
os. quoz vnus trahit ad bellū z tentōdes.
alter ad luxuriā. alter ad lucrum. alter ad
ebrietatē. z sic de alijs. **Quarto** pluralitas
deoz puenit ex demoniozū sagacitate. qui
a p̄ncipio conabant similes esse altissimo
Isa. xiiij. **Uñ** vsq̄s ad diē iudicij b̄ semp in
tendūt vt hoies ad ydolatrias p̄rabāt. ad
qd vt eos alliciant rīsa in staruis dabant.
nōnunq̄s etiā satisfaciebāt desiderio hoīm
offerentiū eis sanguinē aut silia. q̄ demo
nes dicunt delectari in hūano sanguine.
Pater autē omniū istozū fatuitas q̄ petunt
auxilia a demonibz q̄ nihil possunt nisi qd
dñs p̄ceperit vel pmiserit. **Sicut dicit Sa/**p.****
pi. xij. p̄ sanitate infirmū deprecatur. pro vi
ta mortuum rogat. z in adiutorū inuiles
inuocat. z p̄ itinere petit ab eo q̄ ambulare
nō potest. z de operādo z de omniū rerum
euentu petit ab eo qui in omniū est inuti
lis. **Uñ** q̄bus patet stulticia maloz
christianoz qui z p̄ auxilio ad sortilegia
confugiunt. z futurozū euentū signa ob
seruant. que omnia sunt p̄tra cultū vnus
dei. **Uñ** dicit **Augu.** de doctrina xp̄ia/
na ca. ij. q̄ tales obseruationes sunt supsti
tiones. sicut cū aliquis videt vestes in som
no a foricibus rodi. timer aliquid infortui
ti euenire. **Uñ** legitur **Catho** quendaz
derisisse qui sibi p̄ mirabili infortuito si
gno nunciauit caligas esse p̄ forices corro
sas. **Ecce** inquit nō est mirabile. sed mira
bile fuisset si calige forices corrosissēt. **Ite**
supersticiosum est si aliquis surgens de le
cto ad lectum redeat. quia sternutauit an
teq̄ se poruit calciare. **Ite** cū hoi singultā
ri dicit. teneas manu dextera pollice man^o si
nistre. **Ite** cū p̄ malo accipit si duobz am
cis simul ambulātibz puer medi^o occurrat

et intercurrat in eos. sicut aliud animal estimatur enim quod hec amicitia sit diuidenda. Simile est. redire domum si homo statim procedens offenderit. et plura alia recitat ibidem Augustinus. Tale est hodie si monachus quod videat non esse prosperum iter. Sed diceres. tamen multi ita esse probauerunt quod talia signa sunt vera. vel etiam quod cartule ligature personis infirmis facte et alligate. profunt. quod ergo non est eis credendum. nam sepius cooperitum est non esse prosperum iter. si quis in silua in sinistra manu clamauerit. vel si lupus per viam transierit aut similia. Item multi experti sunt labores inchoare serua serua non esse bonum vel iter arripere. Ad quod respondeo secundum Augustinum. in libro de doctrina christiana. quod ille significatioes que sunt cause futurorum euentuum bene possunt obseruari. ut quod est spiritus nebulosum signum est pluuie. Sed si nulla est in eis causalitas. sed tamen dicitur quod interdum significat talem euentum. sicut cum pice garrunt significat aduentum hospitum. et quod talis significatio non est a deo instituta. Dicunt doctores omnes tales obseruationes signorum introductas ab humana vanitate cooperante demonum malicia que nituntur boies pertrahere in errorem. et potest fieri quod aliqui sic accidit operatione demonum. non tamen sic semper accidit. et si sequitur hoc est per iudificationem demonum. quod hoc facit ideo ut boies sibi in maioribus credant. Unde cum nulla ratio possit esse que occursum sanctorum hominum ut monachi vel presbyteri. venationem vel piscaturam impediatur. manifestum est istud esse suspiciosum et erroneum. et hoc etiam ostendit et frequenter falsitate signi. Dico ergo talibus qui dicunt sepius per basse tanquam verum. quod si sit de temptatione demonum. propter eorum falsam credulitatem procedentem quam adhibent demonibus. Et ideo ut dicit Polgor super libro Sapientie. c. xiiij. Obseruatores talium multa incommoda recipiunt propter eorum falsam fidem que alij nullatenus parantur que de talibus non curant. Et Policras in libro. ca. i. dicit. Rusticanum et forte aselli puerbum est qui somnijs aut augurijs credit nunquam esse securum. Ego sciam verissimam et fidelissimam puto. Decille. Unde quicquid talibus demones percurant dolore capitis aut oculorum ut ad eos recurrat sepius. et eis offerat suspiciosa facta sicut muscas aut carbonem aut crines mortuorum. que cum appensa fuerit collo pariter videntur curari. cum tamen in reueritate non curantur eo quod ille dolor non fuit naturalis complexio

sed solus veratio diaboli. quod ad tempus illi boimine vexant in capite turbado sibi membrum et cruciatio. Sicut oculos aut nares aut aures aut ventrem comonendo seu etiam turbado. et cum ad eum recurrit paries sibi vel aliquid factum vel ligaturis tunc cessat a tali vexatione. et videtur curare. Sed dicitur tamen aliqui aliquid ganf sibi euangelij vel psalterij in collo. Respondeo quod si illa sibi cum deuotione alligent intentione bona ut deus ad eorum appensionem curer pariter non est aliquid mali. Sed quoniam creditur quod illa sibi ex veritate propria curer febres et phibent aut morbum caducum. et quoniam eis admiscetur characteres ignoti seu noia aliquid extranea. vel quoniam non permittit quod persona portans sciat quod ibi paret. non est dubium quod huiusmodi sit suspiciosum. Et tales redarguit Aristoteles super Meteorologia. di. Nonne euangelij semper in ecclesia legitur ab omnibus audiri. Cum igitur euangelij in auribus positum nihil potest esse. quod verba eius circa collum posita potest esse. ubi spiritus est euangelij in figuris litterarum aut in intellectu sensuum. si in intellectu. igitur melius in corde posita sunt quam circa collum suspensa. Sunt autem quatuor modi predicti ydolatrie reprobari sic moti aliter primo enim illi non credunt deum unum quem omnia ascribunt astris et stellis. et secundum huiusmodi piperant se credunt. Contra quos Dicitur. i. ad. A signis celi nolite metuere. Alij qui plus boibus deo obediunt. Contra illud Actuum. v. Magis oportet obedire deo quam hominibus. Alij qui plus deo ligunt pariter quam deum. Contra quos saluator. Si quis plus diligit preem aut matrem non est me dignus. Alij qui per sanitate vel prosperitate presumunt sortilegos. Quibus omnibus dicit. Non habebitis deos alienos. Et dicitur. Secundo deus esse unum probatur ratione discursus naturalis. Nam simplex forma deitas si non esset una eadem numero sed concubilis plibus probaretur aliquid addito ad esse singulare. et ita apponetur alteri. nec esset simplicissima. quod est falsum. Item si essent plures dii aut omnes eque potentes essent regere mundum et creare creaturas aut non. Si sic tunc cum unum eque potens est omnibus ipso sufficiente alij superfluerent. cum peccatus sit fieri per plura quod potest fieri per pauciora. Si autem non essent eque potententes tunc non essent dii veri. cum deo attribuitur omnipotentia. Item aut essent eque coeque deo aut discordes. Si discordes. sequitur discordinatio creaturarum que nolunt male disponi

De sancta trinitate

ni. cū. **P**erhapsifice. Si cōcor des igitur dato vno sup̄fluū alij. Item sicut ē in naturalib; sic est i diuinis. Sed hic ois pluralitas rēdit ad vñ. ergo i diuinis similit. Nā hic in naturalib; ois homies reducunt ad vñ scz ad Adam. Om̄s celi reducunt r cōtinētur sub octaua spera. oia tempora cōtinētur sub vno euo. Un̄ sex dies faciūt vnā septimanam. q̄ttuor septimane vnū mēsem. xij. mēses faciūt vnū annum. q̄ngs autē anni faciūt vnū lustrū. r sic de alijs. r sic om̄ia reducūt ad vñ. Ita etiā eriti diuinis q̄ om̄ia reducūt ad vñ creatorē.

Dixi tertio q̄ n̄i thematis cōsideratio dic q̄ deus est trinus i psonis. q̄d probat numerallis psonarū distinctio. cū subditur. scim̄. r loq̄mur pluraliter. ad significādū tres psonas patris r filij r s̄. De caūte trinitas psonarū pbat tripliciter. Ipa ei patet i septuris oñditur in figuris. relucet i creaturis. De primo quō scā trinitas patet in septuris. dicit **Gen. i.** Faciam̄ hoīem ad imaginē r similitudinē nostrā. Qd̄ exponit magister sniari lib. i. di. ij. ca. iij. Dices enim. faciam̄ ad nostrā pluralitatē psonaz ostēdit. Dicens vero ad imaginē vnitate ostēdit essentia. Ut enī dicit **Aug.** in lib. de fide ad petrum. Si in illa natura patris r filij r s̄. vna esset tñ psona nō diceret. Faciamus hoīem ad imaginē nostraz. Cū enī dicit ad imaginē. vnam esse naturā oñdit. ad cuius imaginē homo fieret. Lum̄ vero dicit nostrā. oñdit eundē deum. nō vnam sed plures esse psonas. Unde dicit **Dylarius.** iij. lib. de trinitate q̄ bis v̄bis significatur q̄m trinitate nec diuersitas est nec singularitas nec solitudo sed similitudo r pluralitas seu distinctio. Et idem l. iij. de trinitate dicit. Per hoc q̄ dicit ad imaginē r similitudinē nō excludit pluralitas psonaz. p hoc q̄ dicit faciamus ad nostrā. nō excludit essentia vnitate. Itē hec trinitas exprimit̄ ibi. cū dicit **Gen. i.** In principio creauit deus celū r terrā. vbi p deum significat pater. p pncipiū filij. q̄ ait **Jo. viij.** Ego pncipiū q̄ r loqr̄. Itē sp̄s sc̄tus denotat. cū dicit̄. Et sp̄s dñi ferebat sup̄ aquas. ferebat̄ intellige nō localit̄ sed potēntialiter fm̄ **Aug.** ad **Drosiū.** Itē **ps.** dicit. Verbo dñi celi firmati sunt. r sp̄s oris ei?

ois̄tus eor. Verbo ecce filij dñi. ecce p̄. r sp̄s oris eius. ecce. s̄. Itē idē **ps.** Bndic̄cat nos deus de n̄s r be. nos de. vbi dicit ter deus. Itē **Isa. vi.** d̄ q̄ seraphim clamabat ter **Sanc̄t̄s.** s̄. dñs. ad significādū psonarū pluralitatē. p h̄ autē q̄ dicit dñs r nō dñi. significat vnitate sube. Itē **Mar. vi.** dicit saluator aplis. Itē in orbe vniversū pdic̄cate euāgelij om̄i creature bap. eos in noie p̄ris r fi. r s̄. In noie dicit nō in noibus. ad significādū essentia vnitatez. fm̄ **Am̄b.** li. j. de trini. Tria autē noia tres psonas oñdunt. Itē. **Jo. v.** Tres sunt q̄ testi monij dant in celo. p̄. s̄. r. s̄. Et hi tres vnū sunt. Itē apls ad **Gal. iij.** P̄sit de sp̄m̄ filij sui. Ecce tres psonae. Itē **Rom.** q̄ d̄m̄ ex ip̄o. s̄ deo p̄re. r p̄ ip̄m scz filij. et in ip̄o scz sp̄s sc̄tus sunt oia fm̄ **Aug.** li. de trinitate. Sc̄do trinitas psonaz oñdit in figuris. Significat enī pmo p tres anglos q̄s abraam vidit r vnū adorauit **Gen. xviij.** Sc̄do significatur p tres digitos q̄b; eq̄l̄iter appendit̄ moles terre. **Isa. xl.** Tertio p tres ciuitates refugij eq̄l̄iter a se distātes. **Deute. iij.** Quarto p tres digitos eq̄l̄iter in pariete scribētes **Dan. v.** Quinto p tres. p̄ agines i vna vite fixas **Gen. xl.** Sexto p tres portas ciuitatis. q̄s vidit **Ezech. vi.** habet̄ **Ezech.** **T**ertio hec trinitas psonaz relucet in creaturis in q̄b; v̄estigij trinitatis. De q̄ dicit **Heldek.** sup̄ illud **ps.** In facis manū tuaz meditabar. Vestigiū trinitatis relucet in creaturis. Nā potēntia dei manifestat creaturaz imensitas. Ecce p̄ cui appropriat potēntia. Sapiam̄ oñdit creaturaz decor. Ecce filius cui appropriatur sapia. Benignitatē oñdit creaturaz vnicitas. Ecce sp̄s sc̄tus. **C**ōsiderem̄ q̄m q̄b; hec tria p̄sunt. Imensitas ē in duobus. s̄ magnitudiez multitudie. Multitudo ē in tribus. vicz visibilib; inuisibilib; r p̄mixtis. Magnitudo i mole r spacio. Males in massa r pondere. Spacū in lōgo latō r pfundo r alto. Decor in q̄tuor. in situ motu specie r q̄itate. Situs i cōpositiōe r ordine i loco et tpe. Tps in p̄prietate. loe naturalis aialis r rōnal. Localis añ retro dextrosūm r sinistrosūm sursum r deorsūm. Naturalis in incremēto r decremen- to. aialis in sensib; r affectib;. Rationalis in factis r consilijs. per hec p̄bi ad cognitiōē vitaz summe pueniūt. S; obmissa

De corpore Christi

attendat p̄me d̄itionis sue excellentiā et venerandā sancte trinitatis in se imaginē agnoscat. honorezq; similitudinis diuine ad quē creat⁹ est. nobilitate morū. exercitacione virtutum. dignitate meritorū. attendat vt cū apparebit q̄lis sit tunc filius ei appareat. Qui enī mirabiliter ad similitudinē suam in p̄mo hoīe cōdidit. mirabiliterq; in secūdo. i. in seip̄o reformauit. Cuius trinitas sanctissime p̄sequi clarā gloriā et facie ad faciem intruere nos faciat pater et filius et spiritus sanctus. Amen.

De corpore Christi. I.
Sermo LXXXII.

Qui manducat
meam carnē et bibit meū san-
guinem in me manet et ego in
eo. Joh. vi. Tria sunt ex q̄b; solet cōmēda-
ri rex vel p̄nceps terrenus. Prīmū est po-
tētia. q̄a p̄ncipatus nō est nisi q̄dā ciuiliū
p̄tās. Ideo dicit Salomon Prouer. xiiij.
In multitudine p̄li dignitas regis. et in
paucitate plebis ignominia p̄ncipis. Se-
cundū est clemētia. vii. iij. Reg. xij. et ij. Pa-
ralip. i. Si placueris p̄lo huic et lenieris
eos s̄bis clementib; seruiet tibi om̄i tpe.
Prouer. x. Roboraf clemētia thron⁹ regis
q; p̄tās sine clemētia vertit rex p̄ncipem
in tyrānū. Jō dicebat artaxerxes rex ma-
gnus Pester. xiiij. Cū genib; mult; impe-
rassim et vniuersis orbem ditioī mee sub-
iugassim. nequaquā volui magnitudie abu-
ti potētie sed clemētia et lenitate guberna-
re subiectos. Tertiuū ē magnificētia. Ma-
gnificētia enī est v̄tus solis p̄ncipib; due-
niens. Ideo dicit Pester. i. q; asuerus rex
fecit cenā magnā cūteris p̄ncipib;. in q̄ fuit
ministrantiū habundātia. vinū quoq; ma-
gnificētia regia dignū apponebat. Et quia
dñs n̄r iesus x̄ps est p̄nceps regū terre. vt
d̄i Apoc. i. Idcirco potest ab h̄ triplici p̄co-
no cōmendari. et singulariter in sacro diuī-
nissime eucharistie. In q̄ primo oñdit suā
om̄ipotentiā. q̄a nō minoris v̄tus ē mū-
dū ex nihilo creare q̄ totā substantiaz pa-
nis subito in corp⁹ suū incorruptibile con-
uertere. Ideo dicit Ps̄. Q; mēoriz fecit
mirabilia suoz x̄ps in hoc sacro. Q̄pa enī
mirabilia declarant diuinā potētiā. p̄ q̄-
bus p̄bera dicit. Cōfitebor tibi q̄a terri-
biliter magnificat⁹ es. mirabilia opa tua et

ania mea cognoscet nimis. Secūdo christ⁹
oñdit ibi suā clemētiā. qz totū semetip̄m
dedit tā dignis q̄ indignis. Et ideo sequi-
tur. Misericors et miserator dñs. De qua
clemētia dicit p̄pha in Ps̄. Suauis domi-
nus vniuersis. et miseratōes ei⁹ sup om̄ia
opa eius. Tertio x̄ps oñdit ibi suā magni-
ficentiā. q̄a ibi statuit dari vnū ferculū qd
habet plus in se de p̄ciositate q̄ suū totū
regnū. ideo Ps̄. extollens magnificentiaz
diuinā dicit. Oculi oim̄ in te sperāt dñe. et
tu das escā illis in tpe oportuno. Et quia
oportuna man⁹ in p̄ncipe designat magni-
ficentiā. ideo dicit. Aperis tu manū tuam et
imples om̄e aīal benedictōe. Tantaq; igit
saluatoris n̄ri potētia. tantā clemētiā et
tantā magnificentiā. cōsiderans sc̄a mater
ecclia erga se et maria x̄pi dilectione et cari-
tate offensa. merito hoc dignissimū sacm̄
tanto deuoti⁹ tanto celebri⁹ venerari cen-
suisse p̄cipit. Quoz quidē beneficiorū il-
lud quidē p̄cipuū videt q̄ h̄ venerabile sa-
cramētū facit in nobis manere deum. et
nos in deo. Dicit saluator loquēs de p̄se-
cutione huius sacri. dicit in verbis positis.
Qui manducat meā carnē et bibit meū san-
guinē in me manet et ego in eo. Circa mate-
riā p̄ntis sermonis triplex pot̄ occurrere
dubitatio. Prima quare x̄ps instituens
istud sacm̄ voluit nos participes eē eius/
dē p̄ sacramentalē manducationē. Secūda
quare cū x̄ps istud sacm̄ instituit sub du-
plici specie. ecclesia romana nō tradit laicis
illud nisi sub vna. Tertia q̄ et q̄nta sit vtili-
tas huius sacri vltra alia sacra. Ista tria
tangunt h̄ in verbis positis. Nā sacramē-
talis p̄ceptio tangitur. cū dicit. Qui man-
ducat. Sub duplici specie institutio tan-
gitur. cū dicit. carnē meā et sanguinē meū.
vtilitatis fructus et effectus salutaris cōse-
cutio cū dicit. in me manet et ego in eo. **Q**
Primo q̄ tangit h̄ sacra-
mentalis p̄ceptio
hui⁹ dignissimi sacri cū dicit Qui manducat.
Et q̄ occurrit illa p̄ncipal⁹ dubitatio. qua-
re x̄ps institūes istud sacm̄ voluit nos par-
ticipes esse eiusdē p̄ sacramentalē māducationē
Ad istud aut̄ dubiū r̄ndet beatus Thō. in q̄-
daz s̄mone di. Q; x̄ps institūes h̄ sacm̄ vo-
luit nos participes eē ip̄i⁹ p̄ sacramentalē
manducationē ad faciendū p̄ h̄ mēoriz q̄.
R